

Den eldste bru på Fossum

Grunnlovsjubileet nærmer seg sitt høydepunkt. I den sammenheng er det godt å kunne koble Lysakervassdraget til feiringen på flere måter enn gjennom Bogstad gård. Nasjonalgalleriets utstilling *Tidsbilder 1814* har vi nevnt tidligere. Den presenterer bildene som stammer fra maleren Erik Pauelsens tur til Norge høsten 1788 med støtte fra kronprins Frederik. Kronprinsen hadde vært i landet sommeren i forveien, og ønsket seg landskapsmalerier. Pauelsens turné tok han rundt Oslofjord, med innpass alle steder. Hans opphold på Bogstad resulterte i flere skisser av selve gården, av Fossum hammerverk og av Bærums Verk.

Tilbake i København rakk Pauelsen bare å fullføre noen få malerier før han døde brått i februar 1790. Pauelsens skisser ble overbrakt C.A. Lorentzen. Det er grafikk laget etter Lorentzens malerier som er mest kjent i dag. Disse er datert 1790 eller senere.

Mellom 1790 og 1794 ble Ankerveien lagt over Hammerfossen på det vi i dag kjenner som Hammerbrua. Det ene av Pauelsens utstilte malerier, en *Vue* av Fossum, er da fra før Ankerveiens tid. Det viser en bru 150 meter nedenfor Hammerbrua. Bakgrunnsdetaljene er helt riktige: Ullernåsen, Syd Fossum og Fossum, og verksbyggene stemmer med kartene vi har.

Snøen forsvant tidlig i år og allerede andre helgen i mars kunne brustedet oppsøkes. Og der i terrenget på Oslosiden nedenfor hustomtene i Ankerveien fant vi en tydelig sats i terrenget som fører ned til elvekanten. Ute i elva ligger det strødd svære steiner, som om en steinkiste ble smadret.

Et fascinerende spørsmålet er da: Ble brua tatt av flom sommeren 1789 da *Storofsen* herjet Østlandet fra Numedalen til Gudbrandsdalen? I sin bok om Peder Anker forteller Bård Frydenlund at alle Bogstads driftsjournaler ble brent i 1840. Eventuell dokumentasjon må vi lete etter i andre arkiver.

Nasjonalgalleriets utstilling er åpen fram til 18. mai.

Saker på andre sider:

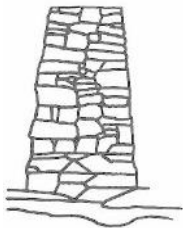
Gamle brua på Fossum

Grønnere, smartere?

Dugnader

Levende vassdrag

Den naturlige skolesekken

Smartere, grønnere?

Oslo kommune har i likhet med Bærum arbeidet med en arealplan for perioden frem til 2030. Den ansvarlige byråden, Bård Folke Fredriksen, har turnert sammen med etatssjef Ellen de Vibe for å presentere planen i flere åpne møter. Høringsfristen for planen er 31. mai. LvV må definitivt kommentere planen på to nivåer: de umiddelbare svakhetene som angår Lysakervassdraget, og den generelle at det i Markas randsoner skal åpnes for *tilrettelegging*, en omprioritering av arealer fra natur og friluftsliv til idrett.

Plankartene som blir juridisk bindende dersom de blir vedtatt, viser en regulering av Lysakerelvas kantsone som om kommunedelplanen for vassdraget allerede var vedtatt som det er blitt oversendt Oslo rådhus. LvV har imidlertid påpekt overfor den relevante byrådsavdelingen at KDP'en er i direkte motsetning til Småhusplanens bestemmelse om avstand til elver, og at den lukker muligheten for fremtidige utvikling av turveisystemet.

På det generelle nivået innebærer den 500-til-1000 meter brede *aktivitetssonen* langs Markagrensen en sammenhengende barriere mellom byens befolkning — særlig de yngste — og den utemmete naturen. Dette i en tid da mange unge mister adgang til sitt nærmeste naturområde.

Det er nemlig slik at Oslo kommune legger til rette for stadig fortetning i de bydelene hvor unge i dag møter naturen i sin egen eller naboens hage. Disse parsellene utgjør til sammen en grønn lunge mye større enn byens parker og elvedrag. Med fortetning forsvinner de, samtidig som aktivitetssonen gjør Marka lenger unna. Da må unge forsere hundrevis av meter med frisert parker og idrettsanlegg for å komme til friarealer hvor blomster kan plukkes, gjemsel kan lekes og trehytter kan bygges.

De fleste foreldrene strever for å få ungenes oppvekstvilkår så herlig som mulig. I en smart og grønn kommune vil politikere forstå at det er dette som tiltrekker unge, kloke og dynamiske familier, og kan gi Oslo renommé som blir et salgspoeng i dragkampen om Europas beste hoder.

Det er nemlig slik at Norge og Oslo må kompensere for sin geografiske isolasjon, sitt språk som er lite brukelig internasjonalt, og sitt lukkede samfunn. Den direkte og frie adgangen til Oslos natur øver en enorm kompenserende kraft på de flinke menneskene, som arbeidsgivere ansetter utenfra og som de ønsker skal bli lenge i stillingen.

Dugnad!

En liten komite er i gang med å forberede dugnad tirsdag 13. og onsdag 14. mai fra kl 17 og utover kveldene. Arbeidet tar sikte på å grave ut og stabilisere grøftene langs turveiene rundt sletta på Lysejordet. Til å dekke utgiftene har LvV fått en bevilging på kr 7 400 fra kommunen

Denne turveistrekningen er en kulturminne. Den ble bygd i årene 1867-9 for å frakte korn og mel til og fra Ullern mølle. Veien ble ordentlig bygd med grov masse, og med skikkelig grøfting, men gjennom årene er grøftene blitt fylt igjen med steiner og leire fra de til dels bratte helningene ovenfor.

Utgraving er tungt arbeid, så det er reservert en 1,8 tonns gravemaskin med smal skuff til bruk på den første dugnadsdagen. Maskinen blir til stede også på tirsdagkveld.

Dugnadsgjengens oppgaver blir da å

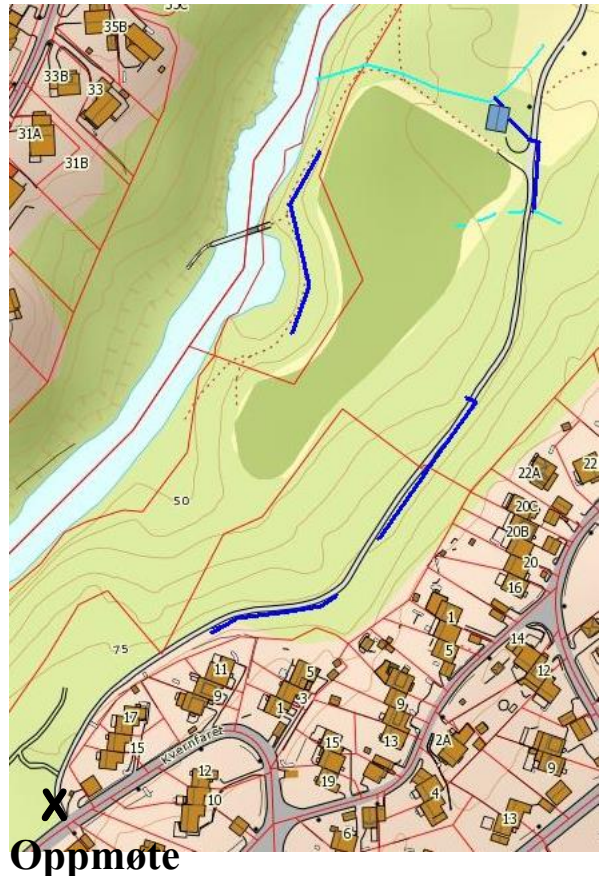
- Rette ut og stabilisere de nye grøftene
- Trille bort overflødig masse for å fylle og reparere utvaskete partier.

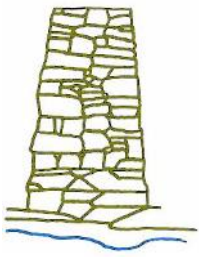
Det er ca. 100 meter med grøfter å reparere så det blir arbeid nok for alle som møter med spade, krafse og, for de som bor nærmest, trillebår. Har du erfaring fra veiarbeid ved hytte e.l., ta gjerne med annet redskap som du vet kan være til nytte.

Komiteen ønsker at alle medlemmer som bor rundt eller benytter turveien og sletta på Lysejordet stiller i et par timer i løpet av en av de to kveldene. LvV vil sørge for drikke og noe å bite i. Grendehuset arrangerer også dugnad tirsdag den 13., noe som åpner for et visst samarbeid.

Vel møtt 13. og 14. mai.

Oppmøte ved turveien nedenfor Kvernfarete 17

Lysakervassdragets Venner

Vervekampanjen

Kan det virkelig være slik at bare 250 av de ca. 12 000 mennesker som bor innen spaseravstanden av Lysakerelva støtter vårt arbeid for å verne om vassdraget?

Styrets tiltak for å verve nye medlemmer via løpesedler i postkasser har bare gitt måtelig uttelling. Likedan har ikke Fodnytt eller sedler i nappeskassene fått folk til å melde seg inn i LvV.

Det som har gitt størst uttelling er samtaler, med folk som er på tur. Det er slik at flere styremedlemmer driver med et eller annet i kantsonen som tiltrekker oppmerksomhet, og da blir det anledning til å fortelle om foreningens arbeid.

Vi vil derfor oppfordre alle medlemmer å bli ambassadører for LvV. Det eneste som trengs av rekrutteringsmaterieell er webadressen: **lvv.no** som kan formidles til dem som viser interesse.

Turgåere kommer til å bli nygjerrig på postene som legges ut langs turveien fra Fossum til Jar, og rundt Lysejordet (se saken ved siden av). Da blir det anledning for medlemmer til å forklare hva LvV driver med og til å formidle behovet for flere medlemmer.

Den naturlige skolesekken

I skrivende stund legges det siste hånd på to opplegg som skal fremme skolebruk av Lysakerelva.

Skoler benytter seg av elvas kantsoner på to måter: til langturer, oppover eller nedover, og til uteskole, gjerne med noen få klassetimer på sletta på Lysejordet.

LvV har medvirket flere ganger ved å legge opp en rekke poster rundt sletta for å aktivere elevene. Foreløpig er disse blitt rettet mot de yngre årsklassene.

Som Fodnytt tidligere har vært inne på, er det ofte et problem når eldre skolebarn slippes løs på sletta. Etter hvert besøk merkes det at skogen skades, og det er tegn på at ungene ikke holder seg unna nabohagene heller.

Det å aktivere disse aldersklassene er ikke lett. De nye oppgavesettene skal aktivere alle, samtidig som de utfordrer de flinke. I anledning besøk fra Nadderud v.g.s. er det også laget et oppgavesett betegnet *V*, for *videregående*, men også for *voksne*. Det søkes løsning for å gjøre dette allment tilgjengelig.

Nadderud skal gå klassevis fra Fossum til Lysejordet og videre til Jar. Det blir lagt ut poster også langs deres rute for at elevene får med seg litt av historien som Lysakerelva har vært vitne til gjennom både geologisk og historisk tid.